

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opggericht 1 januari 1881

Staatssecretaris wil wet op geneeskunst ingrijpend veranderen

STAATSSECRETARIS HENDRIKS VAN Volksgezondheid wil de wet van 1865, waarbij het uitoefenen van de geneeskunst wordt voorbehouden aan de arts, veranderen. Dit zal betekenen dat vele onbevoegden nu onvermoede kansen krijgen en dat hun optreden door de wet wordt gesanctioneerd. Uiteraard volgt de Vereniging tegen de Kwakzalverij deze bedenkelijke ontwikkeling met de grootste aandacht. Zij zal ook niet aarzelen haar stem te verheffen mocht inderdaad uit het wetsontwerp blijken dat er ruimte wordt geschapen voor onbevoegden. De Vereniging is van oordeel, dat de wet van 1865 nooit voldoende is toegepast, door het ontbreken van een geschoold apparaat om de kwakzalverij met wortel en tak aan te pakken. Ook de voorlichting aan het publiek heeft deerlijk gefaald.

DE STAATSSECRETARIS ZAL, zo valt uit de persberichten op te maken, bij het opstellen van het wetsontwerp uitgaan van wat de staatscommissie-De Vreeze indertijd heeft gerapporteerd. Hij zal de aanbevelingen over nemen, opgesteld door die commissie, die onder voorzitterschap stond van prof. dr. J. Th. de Vreeze, voorzitter van de Nationale Ziekenhuis Raad en lid van de Eerste Kamer voor de KVP.

Zou dat inderdaad doorgaan, dan zou dit betekenen dat onbevoegden af zouden moeten blijven van de volgende „gevaarlijke” deelgebieden:

- chirurgische ingrepen,
- tandheelkunde,
- verloskundige handelingen,
- het geven van injecties of het verrichten van puncties,
- toepassing van gevoelloos makende middelen.

Bovendien wil de staatssecretaris alle handelingen strafbaar stellen, die de patiënt geestelijk of lichamelijk schade berokkenen.

Het rapport van De Vreeze ging over de medische beroepsuitoefening en met name wordt in het rapport aandacht besteed aan de para-medische beroepen. Uiteraard kan de Vereniging tegen de Kwakzalverij volkomen accoord gaan met een regeling ten aanzien van deze beroepen, waarbij de beoefenaren werkzaam zijn onder het toezicht van een bevoegde.

Weg van minste weerstand

DE STAATSCOMMISSIE-DE VREEZE vond dat de bestaande wetgeving van 1865 niet doeltreffend was gebleken om de kwakzalverij uit te bannen. In plaats van uit te zien naar middelen om de doeltreffendheid te vergroten kiest men de weg van de minste weerstand en wil een

zekere bevoegdheid scheppen voor de onbevoegden, zonder echter duidelijk te maken hoe men de „goeden” van de talloze charlatans kan scheiden. De staatscommissie voert, ter ondersteuning van haar conclusies aan, dat het aantal strafvervolgingen van kwakzalvers maar gering is.

Dat zegt echter niet zo heel veel. Die strafvervolgingen laten maar een zeer klein deel zien van al het kwaad dat geschiedt. Vaak weigeren betrokkenen om een klacht aanhangig te maken, ook al is er onherstelbaar leed geschied. Zij schamen zich, dat zij hun heul hebben gezocht bij een kwakzalver, zij willen niet opnieuw herinnerd worden aan de narigheid en het intense verdriet dat zij meemaakten — en zo laat men de zaak maar blauw-blauw. Op een vraag van het ANP aan de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, dokter A. P. N. de Groot, heeft deze o.a. op dit facet de aandacht gevestigd.

Door aspirines uit zijn rol gevallen

EEN PSEUDO-DOKTER heeft zich geruime tijd in ziekenhuizen voor „semi-arts” weten uit te geven, tot hij tenslotte in een ziekenhuis in Utrecht door de mand viel. Hij duidde tijdens een les aspirines namelijk aan als „anti-biotica” Dankzij valse sollicitatieformulieren had de man, de 28-jarige J. B. uit Den Haag, in allerlei ziekenhuizen voor dokter kunnen spelen. De rechtbank te Utrecht heeft hem onlangs tot twee maanden gevangenisstraf veroordeeld met een proeftijd van twee jaar. Ook zal hij onder toezicht worden gesteld van de reclasering.

„Meer vrijheid” zegt prof. De Vreeze

IN HET NIEUWSBLAD van het Zuiden (Tilburg) vonden wij een paar woorden, die prof. De Vreeze had gezegd naar aanleiding van de aankondiging van staatssecretaris Hendriks.

Op de vraag of de nieuwe wet geen vrijbrief zal betekenen voor allerhande kwakzalvers en beoefenaren van de „randgebieden der geneeskunst” antwoordde prof. De Vreeze ontkenkend. „Dat is bepaald niet het geval. We willen wel een zekere ruimte scheppen, maar die houdt geen erkenning in van kwakzalverij of randgebieden.”

„Er komt meer vrijheid”, aldus prof. De Vreeze, „óók voor het publiek om een andere dan een traditionele genezer te kiezen. Daar hebben wij dan wel de waarschuwing bijgevoegd dat die „andere” genezer strafbaar is als hij een patiënt in gevaar brengt. Die ongekwalificeerde lieden moeten ook weten dat ze daar aansprakelijk voor zijn. Ze zullen zich er ook nooit op kunnen of mogen beroepen dat ze niet opgeleid zijn”.

Vrijheid voor de patiënt? De wet heeft indertijd, en dat weet prof. De Vreeze natuurlijk ook heel goed, de patiënt willen beschermen. Daarom wilde de wetgever geen onbevoegden op hem loslaten. En het lijkt ons wel zeer bedenkelijk dat men nu met de kreet „meer vrijheid” die hele bescherming duchtig op de tocht wil zetten.

(red. MtdK).

Minder blindedarmontsteking

IN HET NEDERLANDS tijdschrift voor geneeskunde heeft dr. J. Hoogenboom van de stichting Medische registratie een overzicht gegeven van het aantal gevallen van blindedarmontsteking. Dat blijkt te dalen. In 1974 werd de diagnose 170 maal per 100.000 inwoners gesteld, terwijl dat in 1966 nog 256 was. Een daling van 33 procent in acht jaar. Het is niet duidelijk wat de oorzaak van deze daling is. Het zou kunnen zijn, dat de diagnose tegenwoordig nauwkeuriger wordt gesteld. De vage diagnose „buikpijn” komt namelijk de laatste tijd vaker voor maar dan met name bij vrouwen. De blindedarmontsteking houdt echter geen rekening met het geslacht van haar slachtoffers. Dat zou er dus op wijzen dat de daling werkelijkheid is.

KONING KLANT BRAK DE STAF OVER „MAGNETISCHE ARMBANDEN”

DE Z.G. MAGNETISCHE gezondheidsarmbanden, een voorwerp dat wat lijkt op een horlogeband en dat voor 60 tot 100 gulden wordt verkocht was het onderwerp van een uitzending in de rubriek Koning Klant van de Vara. Er werd uit een vouwblaadje iets geciteerd over de vele aandoeningen, die genezen kunnen worden door het dragen van dit armbandje, waarover ons maandblad al herhaaldelijk heeft bericht. Aderverkalking, wintervoeten, reumatische aandoeningen kunnen er, beweert het vouwblaadje, mee worden genezen; spataderen worden door de magnetische armbanden voorkomen, het risico van hoge bloeddruk vermindert...

De voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, arts A. P. N. de Groot gaf zijn oordeel over de armbanden tijdens de uitzending. Hij kwalificeerde ze als „wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeiing”. Deze armbanden presteren niets. „De bewering dat er talloze ziekten door worden genezen is voor ons al het bewijs dat dit kwakzalverij is”.

De Vereniging tegen de Kwakzalverij heeft twee bezwaren. Ten eerste bestaat de kans dat het moment, waarop door de deskundige de ziekte kan worden genezen of verbeterd wordt voorbijgegaan omdat men zijn heil verwacht van zo'n armband. Dan kan het wel eens te laat zijn. Ten tweede: deze dure apparaten worden door niet-financieel krachtige mensen gekocht, bijvoorbeeld degenen die van de AOW leven. Ze worden daardoor dermate belast dat hun verdere leven nadelig wordt beïnvloed.

Gerrit Eerenberg (van Koning Klant): De Vereniging tegen de Kwakzalverij is niet de enige die bezwaren heeft. Ook de Consumentenbond heeft er tegen geprotesteerd. De codecommissie voor reclame heeft geadviseerd geen advertenties voor deze armbanden op te nemen. De Algemene Nederlandse Drogistenbond staat afwijzend tegenover het verkopen van zulke spullen.

Letty Kostermans (van Koning Klant): Voor de Gezondheidsraad lijkt hier een mooie taak weggelegd voor voorlichting aan het publiek.

Reclame voor Bio-Ginseng

VERVOLGENS KWAM EEN reclame voor Bio-Ginseng aan de orde. Een advertentie voor dit middel schrijft het geneeskrachtige werking toe tegen nervositeit, voorjaarsmoetheid en impotentie. De heer De Groot zei hierover, dat het als eetwaar misschien goed kan zijn maar dat de ginseng als geneesmiddel, zoals het in de advertentie wordt voorgespiegeld, in de richting van de kwakzalverij gaat. Er be-

staat het gevaar, dat mensen het in grote hoeveelheden zullen gebruiken, aldus De Groot, die van de beweerde werking niets zei te geloven. De wijze waarop Bio-ginseng wordt geadverteerd gaat in de richting van kwakzalverij.

Tenslotte kwam in dezelfde uitzending nog „het natuurgetrouwe vederlichte nylongebit ter sprake, dat „meer ruimte voor de tong zou laten”.

De heer De Groot vertelde dat hij als inspecteur voor de volksgezondheid indertijd een paar tandtechnische zaken mee heeft mogen maken „en ik heb er slechte ervaringen mee”. Er is een zeer ernstig medisch gevaar tegen deze gebitten die muurvast zitten zonder gehemelteplaat. Dit soort tandtechnische inrichtingen zijn echte „rooi-inrichtingen”. Vaak blijven bij dit haastig „rooiën” van een gebit resten van wortels achter, wat tot ernstige klachten aanleiding kan geven.

Astroloog voorspelde ondergang van stad Anelaide

DE ZOTTE VOORSPELLING dat een stad ten onder zou gaan heeft in Australië de nodige opschudding verwekt. Nieuw zijn dergelijke voorspellingen niet. Men zal zich herinneren dat al ontelbare malen „het vergaan van de wereld” is voorspeld en dat met name de nadering van het jaar 1000 destijds door velen in de Christenheid met groten vreze is ervaren. Ditmaal was het het werk van een astroloog, Richard Sterling, die voorspelde dat tussen 17 en 24 januari de stad Adelaide in Zuid-Australië door een ramp van onvoorstelbare omvang zou worden getroffen. En dat wel omdat de stand van een aantal planeten bijzonder ongunstig was voor deze in 1836 gestichte stad, die de naam kreeg van de toenmalige koningin van Engeland. De astroloog voorspelde een aardbeving met vloedgolf. Niet alle achthonderdduizend inwoners lieten zich door de zotteklap van de astroloog op stang jagen, maar de voorspellingen wekten toch zoveel opschudding, dat de gouverneur van de staat Zuid-Australië naar het strand ging om aan te tonen, dat op de kritieke dag geen enkel gevaar dreigde.

De onheilsprofeet zelf was toen in geen velden of wegen meer te bekennen: hij had zijn toevlucht gezocht in het verre Perth, in West-Australië. Er is altijd een aantal mensen, dat aan dergelijke voorspellingen waarde hecht — zij gingen anders dan de gouverneur niet naar het strand, maar kampeerden zekerheidshalve buiten de stad in het heuvelland. Wachtend op wat komen ging. Er gebeurde niets.

Gevaarlijke „uitvinder“

EEN VERNIETIGEND OORDEEL over een „uitvinder” van een anti-kanker middel, Jan Quist in Strijen, velde de bioloog dr. De Vries van het Anthony van Leeuwenhoekhuis te Amsterdam. Het drankje waarom het gaat blijkt een stof te bevatten, die leverafwijkingen kan veroorzaken. Bij proeven op muizen is gebleken, dat het drankje helemaal niet helpt tegen kanker. „Ik vermoedde dat al”, aldus dr. De Vries tegen Het Vrije Volk. „Die Quist weet nog minder dan een leek. Ik heb het drankje alleen onderzocht om bepaalde dingen definitief naar het land der fabelen te verwijzen”.

Aan Het Vrije Volk ontlene we voorts nog over de activiteiten van deze Jan Quist te Strijen het volgende.

Hoewel maar weinigen zijn bewering dat hij op een kaal hoofd haar kan laten groeien serieus nemen, blijft het geloof van de 58-jarige uitvinder in eigen kunnen ongeschokt.

„In het begin wordt ik altijd weer kwaad als de mensen me uitlachen. Maar naderhand denk ik steeds: ach, wat kan het me schelen,” zei hij tegen de verslaggever van het Rotterdamse blad.

Dertien jaar geleden begon de Strijenaar als 'beroepsuitvinder' te knutselen in een eigen laboratorium in Bergen op Zoom. De eerste jaren leverden niets op, maar in 1971 won hij een tweede prijs op de twintigste Uitvindings salon in Brussel met een shampoo onder de naam Medilectron.

Ondanks de gebrekkige kennis die Quist heeft van de chemie en de dermatologie (leer der huidziekten), mag de shampoo in Nederland verkocht worden à f 12,50 per fles. De Strijense uitvinder fabriceert het wondermiddel in drie schuren achter zijn huis. Er staan grote ketels waaruit onwelriekende geuren opstijgen. De penetrante stank slaat direct op de longen, maar Quist heeft daar zelf kennelijk geen hinder van en laat trots grote dozen met kant-en-klare shampoo zien.

Ook een „ionentransporteur”

HOEWEL HIJ AAN het middel goed verdient — volgens eigen zeggen drie gulden per fles maar volgens grossier Mulder uit Goes zeker zes gulden — is dit volgens de Strijenaar niet zijn grootste uitvinding.

Dat is volgens hem zijn haargroei middel, dat bestaat uit een zelf die op het kale hoofd wordt gesmeerd. Vervolgens krijgt de klant een helm op zijn hoofd met een „ionentransporteur” waarmee — aldus Quist — de groeistoffen in de cellen worden gebracht.

De nieuwste ontdekking van de Strijenaar is het boven gesignaleerde drankje, dat volgens hem tegen kanker zou helpen en waarvan het drinken voor honderd procent veilig zou zijn, bewering die niet door de feiten wordt gestaafd.

„Psychische chirurgie“ is grove vorm van oplichting van ernstig zieken

INDEX '75

VERVOLG VAN BLZ. 8

TROS-AKTUA heeft onlangs tijdens een uitzending een wonderlijke vorm van kwakzalverij aan de kaak gesteld die nogal wat zieken naar de Philippijnen doet trekken. Overigens heeft in een van de Nederlandse geïllustreerde bladen al enige jaren geleden een uitgebreid artikel met kleurenfoto's over deze vorm van „chirurgie” gestaan — een artikel, dat het bedrog niet voldoende aan de kaak kon stellen. De filmopnamen, die het Nederlandse publiek op het beeldscherm kreeg te zien op 18 januari j.l. waren echter onthullend: de hand van de „psychische chirurg” dringt niet werkelijk in het lichaam van de zieke, maar goochelt wat op de huid met behulp van een rode vloeistof en haalt er „zieke weefsels” uit. Met watten wordt de huid schoongeveegd — er is dan geen spoor meer te zien van „de operatie”.

De film was van Engelse makelij en liet een gezelschap kankerpatiënten zien, dat zich grote uitgaven had getroost om de reis naar de Philippijnen te kunnen maken. In het Bayview Hotel te Manilla vond de behandeling plaats en wel in kamer 801. De „psychische chirurg” Makado woont niet in Manilla maar komt met zijn assistenten uit een kleine plaats, waar hij al jarenlang furore heeft gemaakt door zijn „behandelingen”. De Philippijnse trekken de laatste jaren nogal wat toeristen en kennelijk zien de autoriteiten dit graag nog wat gestimuleerd door dit soort kwakzalverij.

Overtuiging en twijfels

EEN VROUW MET een bril op, die in de „psychische chirurg” geloofde zei zich na de behandeling als „herboren” te voelen. Zij had tijdens de reis al velen pogen te overtuigen. Zij gelooft er vast in. Een andere patiënt, de heer Brian Tattersall was minder verzekerd.

De operatie werd voor de kijkers vertraagd vertoond. De knedende handen maakten kennelijk een capsule stuk, waardoor een straal bloed zichtbaar werd. De vingers rusten op de huid, dringen niet door in het lichaam. „Zo is dus de waarheid van de psychische chirurgie aan het licht gekomen”, aldus de commentator van deze tv-film.

De deelnemers aan de „gezondheidsvlucht” uit Engeland maakten een uitstapje, sommigen zwommen, maar de volgende dag werd er weer een behandeling gefilmd in kamer 801. De „psychische chirurg” was nu voorzichtiger en maakte het filmen moeilijk. De knieën van de patiënt moesten nu worden opgetrokken terwijl hij op het „operatiebed” lag, er werd een bijbel boven hem gehouden, die geestelijke kracht moest uitstralen. Verzoeken om stukjes weefsel, die te voorschijn zouden

komen „uit” het lichaam, voor onderzoek mee te nemen naar Londen werden geweigerd want „de geest zou dat niet toestaan”. Bij degenen, die werden behandeld waren ook twee Nieuwzeelandse artsen, waarvan er een chronische pijn had in het onderlichaam. De „psychische chirurg” haalde er een bebloede klodder uit, die de blinde darm zou zijn — maar de klodder leek er allerminst op. Let wel: de „operatie” geschiedde bij volledig bewustzijn.

Watten en een knedende hand

ER KWAMEN AAN de „operatie” veel watten te pas, een knedende hand komt op het lichaam en op zichzelf zien deze operaties er schokkend genoeg uit. Dat deden trouwens ook de foto's in kleuren, die we een paar jaar geleden al hebben gezien van deze Philippijnse wondergenezer. De operaties geschieden op zachte delen van het lichaam, waar de hand gemakkelijk in kan drukken. Het „weefsel” ziet er bij elke operatie hetzelfde uit en bestaat grotendeels uit watten, zo bleek.

Toen de derde dag aan de patiënten werd gevraagd hoe ze zich voelden vertelde een hunner dat hij bij de operatie alleen „kneden met harde prikvinger” had gevoeld. Een ander durfde niet te voelen of de tumor nog aanwezig was, maar hij had het idee dat dat nog het geval was.

De samenstellers van de film waren nog geweest bij de voorzitter van de Philippijnse organisatie van artsen, die beweerde, dat de psychische genezers geen schade doen. „We noemen ze hier psychische genezers”. Hij maakte een Engels woordspelinkje: het zijn faith-healers, fake-healers (gebedsgenezers, zwendel-genezers). Deze arts geloofde niet dat een echte opening in het lichaam werd gemaakt. Hij vond de patiënten die er wél in geloofden maar onnezelen.

Engelsen en Amerikanen naar de Philippijnen kwamen, terwijl ze zelf over een hoog-ontwikkelde medische stand beschikken. Het is hun laatste hoop, meende hij. En liet er op volgen: Het is goed voor het toerisme. De mensen komen hier en geven geld uit.

Patiënten geven „zware fooien”

MAKARDO KRIJGT „zware fooien” voor zijn „chirurgie”, waarvan, opnieuw in beeld gebracht, Brian Tattersall opmerkte dat de gezwollen op de verkeerde plaatsen werden weggenomen. De reis had hem 500 Engelse ponden gekost, een heleboel geld, merkte hij spijtig op. Maar de vrouw met de bril voelde zich fantastisch — er waren bij haar verscheidene gezwollen weggenomen, meende zij.

Een oudere dame, mevrouw Hecker, vond de hele reis „weggegooid geld”. Zij had totaal geen baat gehad bij de „psychische

Truuke, gebedsgenezers in Limburg	29
Tumor (striker Havedings)	23
Ui tegen stuipen	32
Uyldert, Mellie, kruidenkenster	11, 25
Valium	40
Veltrop, J. H., acupuncturist	38
Verbrugh, H. S. (NRC Handelsblad)	7, 48
Verhoeven, dr. H. C. J. R., huidarts	35
Versteeg, arts, Breda	
(Moermantherapie)	47
Vismans, dr. J. B. M., medisch auteur	19
Vlugt, Harm van der, „striker”	16
Volksgeneeskunde	3
Volksgesondheid, ministerie van	6
Voorhoeve & Schwabe	
(homoeopath. medicijnen)	25
Vreeze, Staatscommissie De -	5
Werkgroep alternatieve geneeskunde	27, 35
Wichelroede (pastoor Mullender)	37
Wratten wegbidden	30
Yogi's zweven niet echt	
(mr. J. D. Jacobson)	39
Zeewater	4
Zelfmedicatie	15
Zoeteman, J., veeverloskundige	3
Zonnebrillen	27
Zorab, dr. G., para-psycholoog	2, 5
Zuidafrikaanse bleekmiddeltjes	27
Zwolle (congres randgebieden geneeskunde)	41

chirurgie”. Er is niets veranderd, vond zij. „Hoe meer je om je heen ziet, hoe minder je overtuigd raakt. Het is onzin”.

Een andere patiënte, mevrouw Worthington constateerde evenmin verandering. Ze gelooft aan „uitstraling” maar ze weten er niets van. Sommigen hebben zichzelf het geloof in de behandeling aangepaard.

Bloed van varken of rund

OP DE BROEK van de Nieuwzeelandse arts waren een paar bloedvlekken achtergebleven. Dat bloed is naderhand in Londen onderzocht. Vast kwam te staan, dat het geen menselijk bloed was, maar bloed van een rund of een varken dat de „psychische chirurg” met een handige beweging te voorschijn liet spuiten uit een al even handig verborgen ampulle... een eenvoudig goocheltrucje. Ook had men, ondanks alle weigeringen, nog een klein stukje weefsel weten mee te nemen naar Londen, weefsel dat „te voorschijn was gehaald” uit het lichaam van een patiënt tijdens de onfrisse kneedpartij van de handen met bloed en watten op de huid van de betrokkene. Het bleek afkomstig te zijn van een slijmafscheidend kliergezwel van de borst van een vrouw.

Drie maanden later had Brian Tattersall, de hiervoor genoemde patiënt, een maagoperatie ondergaan.

De „psychische chirurgie” daar op de Philippijnen is bedrog, grof bedrog.

Men kan Tros Aktua dankbaar zijn dat het deze Engelse film aan het Nederlandse publiek ter waarschuwing heeft vertoond.

INDEX 1975

IN HET JAAR 1975 besteedde het Maandblad tegen de Kwakzalverij veel aandacht aan de arts C. Moerman en diens kankertherapie (april en december) en aan de acupunctuur, aanvankelijk gezien als een wondermiddel welke opvatting langzamerhand toch afzakte tot een meer genuanceerd oordeel. In het novembernummer vroeg het congres te Zwolle over de randgebieden der geneeskunde, georganiseerd door de Kon. Ned. Mij ter bevordering der Geneeskunst de aandacht.

Omdat de twaalf nummers telkens vier bladzijden omvatten valt uit de paginering gemakkelijk af te leiden in welk nummer een bepaalde verwijzing in de hierna volgende index is te vinden.

Acupunctuur	44	Geluidsband („stemmen” op)	2
— (Anglo-Dutch kliniek, Haarlem)	9, 22	Geneesmiddelen, boekje over	19
— (artsen)	10	Geur van rozen opsnuiven	4
— (masseur)	25	Gmelig Meyling	26
— (operatie)	10	Gonggrijp, Frits, red. De Telegraaf	47
— (onderzoek)	22	Goudsmit, mr. J. E.	13, 25
— (narcosemiddel)	42	Groenten, alternatief gekweekt	4
— (proefkonijnen)	9	Groot, A. P. N. de	5, 13, 17, 45
— (verslaafden)	29	Fietsen voor kinderen	35
Acupuncturisten geverbaliseerd	9, 38	Financiën Ver. tegen de Kwakzalverij	24
Advertenties	12, 15	Fiscus en kwakzalvers	16
Alternatieve geneeskunde	27, 33, 35, 38, 41	Flint, Lesley (Engels medium)	1
Amulet (tegen kinderstuipen)	32	Fluoridering	11, 19
Anthroposofie (critiek)	43	Froe, prof. dr. A. de	42
— (congres te Zwolle)	41	Index 1974	8
Apotheek (vouwblad)	43	Ioniseringsstoelten	34
Aura-uitstraling	26	Iriscopie	6, 38
Bakker, S., magnetiseur A'dam-N.	7	Isometrische oefeningen	12
Belle, Annetje van — kruiden-„dokter”	16	Haas, J. M. de	19
Beroepsorganisaties van artsen	44	Havedings, A. H., strijker	23
Bevallingen	25	Helderziende bedrieger (VS)	28
Bijsluiter	27, 34	Hoete - Jeu (Matthieu Hoeijmakers, gebedsgenezers)	11
Bloed uit kattestaart	31	Homoeopathie	12, 15, 41
Boshouwers, C. J., acupunctuurmasseur	25	— (in Sowjet-Unie)	40
Buitenweg, Wim, red. Het Binnenhof	6	Hoofdfluis	36
Buste-omvang vergroten	12	Hooy, Jacob, kruidenwinkel	32
Cleton, prof. dr. F. J. (Zwols congres)	48	Hypnose	14
Chiropodisten	6	Jacobson, mr. J. D. (over yogi)	39
Clioquinol	43	Jacques van D., Maastricht (tegen wratten)	30
Consumentenbond (teer en nicotine)	36	Jansma, dr. J. R., arts	11
Contactlenzen	3	Johanneshoeve te Echten, dr.	38
Cosmetica (magische potjes)	35	Johnson, prof. Martin	6
Crone, prof. dr. R. A. (Zwols congres)	48	Jongedijk, J. W., journalist	33
Dekbedden van dons	4	Jurgens, kwakzalver in pruikentijd	31
Delprat (rapport —, zaak Moerman)	13, 25	Kaalheid, middel tegen	12
Deodorants, gevaar van	8	Kaalheid, middel tegen	12
Diabetes (symposium)	28	Kankerbestrijding	13, 25, 45
Diarree-pilletjes	34	Kappers, J. arts, para-psycholoog	1
Dieet van dokter Kunst	17	Kattenstaart	31
Dieetweegschalen	10	Keisnijder op Mokum 700	28
Drinkwaterfluoridering	11, 19	Keizersnede bij koe	3
Duiveduitdrijvers in Engeland	36	Kiespijn uitbannen	30
Duiven (C. Moerman)	13, 45	Kinderaspirine	29
Elektronische foefjes Uri Geller	7	Kinderstuipen	31
Enterovioform	34	Kleurlingen (bleekmiddeltjes Z.-Afrika)	27
Eraldin (bijwerking)	21	Kon. Ned. Mij ter bev. der Geneeskunst	41, 48
Exorcisme	36	Kort geding (C. M. Moerman tegen dokter A. P. N. de Groot)	13, 25
Gassimow, prof. (kuuroord Bakoe)	4	Kraambed	25
Gebedsgenezing	11, 20, 29		
Gebitsrooierij	23		
Geller, Uri	7		
		Kroef, C. van der (over anthroposofie)	43
		Kruiden	11, 26, 32
		— (onderzoek)	3
		Kunst, natuurarts, radiodiscussie	17, 21
		Kushi, „prof.”, Oosterse geneeswijzen	39
		Lamers, Maarten (satanskerk)	19
		Leven na de dood	
		(spiritistische uitzending)	1, 5
		Librium	40
		Markante facetten	
		(pseudo-gezondheidszorg)	5
		Magnetiseur	7
		Meinsma, arts; Kon. Wilhelmina Fonds	46
		Moerman, C., arts (kankertherapie)	13, 25, 45
		Moosdijk, W. van de	14
		Mullenders, pastoor	37
		NAAV (artsen-acupuncturisten)	10
		Narcose (door acupunctuur)	42
		Natuurgeneeswijze (discussie)	17, 21
		Nelly K., gebedsgenezers	30
		Nicotine	36
		Nieuwlands, Mart, acupuncturist	9
		NWP	6, 15, 33, 37
		Onbevoegden (klantenkring)	15
		Openluchtmuseum Arnhem	26
		Opleiding kwakzalvers	35
		Oost-Westcentrum (Oosterse geneeswijzen)	39
		„Overleven” (geschrift zaak Moerman)	25
		Parapsychologie	1, 6
		Passiebloem	26
		Pijnstiller	15, 19
		Pil, „de”	16
		Plaats, K. T. van der (NWP)	6, 9, 22
		Platteland (aspirinegebruik)	29
		Popmuziek	42
		Prik in 't oor	29
		Pro Juventute-kalender	39
		Proefkonijnen (acupunctuur)	9
		Pruikentijd (kwakzalvers-vers)	31
		Pseudo-chirurg	24
		Randgebieden geneeskunde	41, 44
		Rattenverdrifster	30
		Raudive, Konstantin (stemmenfenomeen)	2
		Reclame voor cosmetica	35
		Ritter, dr. P. H. - jr., auteur	31
		Ronhaar, dr. A., de Krim, Ov., (Moermantherapie)	47
		Ruiken als genezing in Sowjet-Unie	4
		Samuels, dr. Jules †	34
		Satanskerk te Etersheim	19
		Slaapmiddeltjes in V.S.	44
		Slender you slank-af methode	32
		Spiritisme	1, 5
		Spruw	31
		Staatscommissie-De Vreeze	5
		Sterrenwichelaar van de Perons	30
		Stiekema, H., arts, natuurgenezers	38
		Tandpasta (gefluoreerd)	4
		Tandtechnische instituten	23
		Telefoongek	33
		Telepatisch contact met overledenen	1, 6
		Televisie-uitzending C. Moerman	45
		Tenhaeff, prof. dr. W. H. C.	1, 5
		Tijgerbalsemtuin in Singapore	24

VERVOLG OP BLZ. 7

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter b.d. te Haarlem; P. H. A. Poll, Dierenarts te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Buijer, Apotheeker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid b.d., 't Harde; P. L. Stal, Arts te Hilversum; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheeker te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: S. Lelie, Arts Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

BLZ. 8

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 10,—; studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum